

dr hab. Magdalena Trysińska
Instytut Polonistyki Stosowanej UW

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Katarzyny Maciejak
pt. *Strategie nadawcze wideoblogerów prowadzących kanały popularnonaukowe*
w serwisie YouTube.pl

Rozprawa doktorska mgr Katarzyny Maciejak poświęcona jest – jak wskazuje tytuł – strategiom nadawczym stosowanym przez osoby prowadzące kanały popularnonaukowe w serwisie YouTube.pl. Mieści się w obszarze badań dotyczących językoznawstwa współczesnego. Ze względu na specyficzny materiał badawczy ma jednocześnie charakter interdyscyplinarny. Autorka musiała bowiem połączyć różne dyscypliny naukowe: naukę o mediach, nauki o komunikowaniu, pragmalingwistykę i socjolingwistykę, genologię lingwistyczną oraz stylistykę. Tak rozległy obszar metodologiczny wymaga niezwyklej dyscypliny w definiowaniu pojęć oraz konsekwentnego posługiwania się terminami. Wybór takiego a nie innego materiału badawczego (wideoblogów publikowanych na kanałach w serwisie YouTube.pl) podyktowany jest dominacją mediów w wielu obszarach życia oraz coraz częstszym zapośredniczaniem przez media wszelkich kontaktów społecznych i działań ludzkich. Proces mediatyzacji (bo o nim mowa) nie ominął także dyskursu edukacyjnego, stąd tak wielkie powodzenie wideoblogów popularnonaukowych (poświadczone w rozprawie danymi liczbowymi).

Rozprawa doktorska mgr Maciejak liczy ponad 200 stron (nie licząc Aneksu) i składa się z ośmiu rozdziałów (plus Wstęp i Zakończenie) oraz Aneksu zawierającego reprezentatywną próbkę materiału badawczego (spisanych wideoblogów). Do rozprawy dołączona jest także imponująca bibliografia, licząca ponad 300 pozycji.

Autorka poddała oglądowi bogaty materiał badawczy, na który składa się 150 odcinków wideoblogów wybranych losowo z siedmiu najpopularniejszych kanałów. Już sam dobór próby badawczej zasługuje na uwagę. YouTube.pl jest bowiem serwisem, który zawiera nieprzebrane wręcz zasoby o różnym charakterze. Nawet jeśli Doktorantka chciała ograniczyć się tylko do wideoblogów popularnonaukowych, to musiała zastosować sztywne,

samodzielnie wypracowane kryteria, które umożliwiły dobór 150 filmów będących zaplanowaną całością tematyczną o podobnej strukturze.

Już we Wstępie Autorka zdefiniowała kluczowe dla całej pracy pojęcie *strategii*, którym posługuje się konsekwentnie w dalszych częściach pracy. Dalej w części teoretycznej omówiła cechy YouTube jako serwisu Web 2.0, wyznaczniki gatunkowe wideoblogu oraz cechy współczesnego stylu popularnonaukowego.

Na uwagę zasługuje definicja *wideoblogu* stworzona przez Autorkę na potrzeby recenzowanej pracy. Poszukując konstytutywnych cech omawianego gatunku, mgr Maciejak sięgnęła po klasyczne teorie genologiczne, mające utrwaloną pozycję w różnorodnych dziedzinach nauki (od genologii literackiej przez genologię medialną, po genologię lingwistyczną), a także teorie nowsze wpisujące się w wyrastającą na samodzielną dyscyplinę mediolingwistykę. Autorka rewiduje dotychczasowe ustalenia na temat gatunków, pokazuje ich mocne i słabe strony, a przede wszystkim niewystarczalność w przypadku gatunków hybrydycznych, rozmytych i ciągle modyfikowanych. Konieczność wypracowania definicji *wideoblogu* wymagała od Autorki odczytania i umiejętności dyskusowania z ustaleniami mającymi swoją ugruntowaną pozycję w naukach o literaturze, języku i mediach. Poradziła sobie doskonale, dając tym samym świadectwo umiejętnościom badacza.

Część analityczna zawiera rzetelną, popartą przykładami charakterystykę wybranych strategii nadawczych zaobserwowanych w wypowiedziach wideoblogerów. Są to w kolejności: tytuły wideoblogów (tytuł jako strategiczna pozycja tekstowa), metatekst, kategoria osoby, autoprezentacja oraz odmiana potoczna. Wszystkie wymienione strategie zostały omówione w kontekście realizacji stylu popularnonaukowego. Wszystkie rozdziały mają podobną strukturę. Autorka rozpoczyna je od ustaleń teoretycznych dotyczących omawianych strategii, czyli tytułu, metatekstu, kategorii osoby itd. Za każdym razem korzysta z bogatej literatury przedmiotu. Następnie analizuje własny materiał i porównuje wyniki analiz z ustaleniami innych badaczy. Wykazuje się przy tym wnikliwością i obiektywizmem. Każdy z rozdziałów kończy się podsumowaniem.

W Zakończeniu Autorka nie tylko podsumowuje poczynione w trakcie analiz obserwacje, ale odnosi się do zjawiska edutainment. Jest to zabieg pożądaný, ponieważ praca podejmuje problem kształtowania się nowego sposobu popularyzowania nauki (wiedzy) w mediach będących naturalnym środowiskiem socjalizacji młodego pokolenia. Internet bowiem konkuruje dziś ze szkołą jako instytucją przeznaczoną z definicji do przekazywania wiedzy, ale niekoniecznie do jej popularyzowania. Dzięki nowym mediom granice dyskursu

edukacyjnego ulegają poszerzeniu. Można zauważyć, że filmy wideoblogerów tworzą nową jakość w obrębie tegoż dyskursu.

Recenzowana rozprawa doktorska posiada cechy pracy naukowej. Autorka wykazała się zdyscyplinowaniem, konsekwencją oraz umiejętnością łączenia interdyscyplinarnych teorii badawczych. Dysertacja ma charakter monografii i stanowi ważne uzupełnienie w zakresie analizy tekstów internetowych.

W związku z powyższym wnoszę o przyjęcie rozprawy doktorskiej mgr Katarzyny Maciejak i proszę o dopuszczenie jej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Magdalena
Trysinśka